

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2001/45/EG

av den 27 juni 2001

om ändring av rådets direktiv 89/655/EEG om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av arbetsutrustning i arbetet (andra särdirektivet enligt artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 137.2 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag som framlagts efter
samråd med Rådgivande kommittén för arbetarskyddsfrågor ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs
yttrande ⁽²⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽³⁾, och

av följande skäl:

(1) I artikel 137.2 i fördraget föreskrivs att rådet genom
direktiv kan anta minimikrav för att främja förbättringar,
särskilt av arbetsmiljön, för att säkerställa en högre
skyddsnivå för arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

(2) Enligt samma artikel skall i dessa direktiv sådana admini-
strativa, finansiella och rättsliga ålägganden undvikas
som motverkar tillkomsten och utvecklingen av små och
medelstora företag.

(3) Målsättningen att förbättra arbetstagarnas säkerhet,
hygien och hälsa får inte underordnas rent ekonomiska
överväganden.

(4) Det är väsentligt att de minimikrav som skall säkerställa
en högre skyddsnivå för arbetstagarnas hälsa och
säkerhet vid användningen av arbetsutrustning avsedd
för tillfälligt arbete på nivåer över mark- eller golvplan
efterlevs om arbetstagarnas hälsa och säkerhet skall
kunna tryggas.

(5) De bestämmelser som antagits i enlighet med artikel
137.2 i fördraget hindrar inte någon medlemsstat från
att bibehålla eller införa mer långtgående bestämmelser
för arbetsskydd, så länge bestämmelserna är förenliga
med fördraget.

(6) Arbete på nivåer över mark- eller golvplan kan utsätta
arbetstagarna för särskilt stora risker när det gäller hälsa
och säkerhet, särskilt risk för fall från höjd och andra
allvarliga arbetsolyckor, som utgör en hög procentandel
av olyckorna, särskilt av dödsolyckorna.

(7) Egenföretagare och arbetsgivare som själva deltar i
arbetet och personligen använder arbetsutrustning som
är avsedd för tillfälligt arbete på nivåer över mark- eller
golvplan kan äventyra arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

(8) Rådets direktiv 92/57/EEG av den 24 juni 1992 om
minimikrav för säkerhet och hälsa på tillfälliga eller
rörliga byggarbetsplatser (åttonde särdirektivet enligt
artikel 16.1 i direktiv 89/391/EEG) ⁽⁴⁾ ålägger denna
kategori av personer en skyldighet att iaktta bl.a. artikel
4 och bilaga I i direktiv 89/655/EEG ⁽⁵⁾.

(9) Arbetsgivare som har för avsikt att låta utföra tillfälligt
arbete på nivåer över mark- eller golvplan måste välja
arbetsutrustning som ger ett tillräckligt skydd mot risken
för fall från höjd.

(10) I allmänhet ger gemensamma skyddsåtgärder mot fall ett
bättre skydd än personliga skyddsåtgärder. Valet och
användningen av utrustning som är anpassad till varje
arbetsplats för att förhindra och undanröja risker bör
kompletteras med särskild utbildning och ytterligare
undersökningar om så är lämpligt.

(11) Stegar, byggnadsställningar och linor är den utrustning
som oftast används när tillfälligt arbete på nivåer över
mark- eller golvplan utförs, och därför är säkerheten och
hälsan för de arbetstagare som utför denna typ av arbete
i hög grad beroende av att utrustningen används korrekt.
Det måste preciseras hur utrustningen kan användas av
arbetstagarna på säkrast möjliga sätt. Arbetstagarna
måste därför få specifik och lämplig utbildning.

(12) Detta direktiv är det lämpligaste sättet att uppnå de mål
som eftersträvas, och det går inte utöver vad som är
nödvändigt för att uppnå de målen.

(13) Detta direktiv är ett konkret bidrag till införandet av den
inre marknadens sociala dimension.

⁽¹⁾ EGT C 247 E, 31.8.1999, s. 23 och

EGT C 62 E, 27.2.2001, s. 113.

⁽²⁾ EGT C 138, 18.5.1999, s. 30.

⁽³⁾ Europaparlamentets yttrande av den 21 september 2000 (EGT C
146, 17.5.2001, s. 78), rådets gemensamma ståndpunkt av den 23
mars 2001 (EGT C 142, 15.5.2001, s. 16) och Europaparlamentets
beslut av den 14 juni 2001.

⁽⁴⁾ EGT L 245, 26.8.1992, s. 6.

⁽⁵⁾ EGT L 393, 30.12.1989, s. 1.

- (14) Medlemsstaterna bör ges möjlighet att utnyttja en övergångsperiod för att kunna beakta de särskilda problem som små och medelstora företag står inför.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Texten i bilagan till detta direktiv skall läggas till i bilaga II till direktiv 89/655/EEG.

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 19 juli 2004. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

Vid tillämpningen av punkt 4 i bilagan skall medlemsstaterna ges möjlighet att utnyttja en övergångsperiod på högst två år från och med det datum som anges i första stycket för att beakta olika situationer som kan uppstå särskilt i samband med små och medelstora företags praktiska tillämpning av detta direktiv.

2. När medlemsstaterna antar dessa åtgärder skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till de bestämmelser i nationell lagstiftning som de redan har antagit eller antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 27 juni 2001.

På Europaparlamentets vägnar

N. FONTAINE

Ordförande

På rådets vägnar

A. BOURGEOIS

Ordförande

BILAGA

"4. Bestämmelser om användningen av arbetsutrustning avsedd för tillfälligt arbete på nivåer över mark- eller golvplan.**4.1 Allmänna bestämmelser**

- 4.1.1 Om i enlighet med artikel 6 i direktiv 89/391/EEG och artikel 3 i det här direktivet tillfälligt arbete på nivåer över mark- eller golvplan inte kan utföras från en lämplig yta på ett säkert sätt och under ergonomiskt lämpliga förhållanden skall den arbetsutrustning väljas som på lämpligaste sätt garanterar och upprätthåller säkra arbetsförhållanden. Gemensamma skyddsåtgärder skall prioriteras framför personliga skyddsåtgärder. Arbetsutrustningen skall vara dimensionerad för den typ av arbete som skall utföras och för de belastningar som går att förutse samt möjliggöra riskfri förflyttning.

Valet av lämpligaste sättet för tillträde en tillfällig arbetsplats på nivåer över mark- eller golvplan skall ske med hänsyn till hur ofta förflyttningar sker, vilken höjd som skall nås och hur länge användningen pågår. Det valda sättet skall också möjliggöra evakuering i en nödsituation. Förflyttningen mellan en utrustning för tillträde och plattformar, ställningslag eller spångar får inte innebära någon ytterligare risk för fall.

- 4.1.2 Användningen av stege som plats för arbete på nivåer över mark- eller golvplan skall begränsas till de förhållanden där, med hänsyn till punkt 4.1.1, annan och säkrare arbetsutrustning inte är befogad på grund av att användningen är förenad med obetydliga risker och på grund av antingen att utrustningen används under kort tid eller att det råder förhållanden på platsen som arbetsgivaren inte kan förändra.

- 4.1.3 Användning av linor för att komma åt arbetsplatsen och inta arbetsposition får endast tillåtas under sådana omständigheter där det av riskbedömningen framgår att arbetet kan utföras under säkra förhållanden och där användningen av annan säkrare arbetsutrustning inte är befogad.

En arbetssits försedd med lämpliga tillbehör skall tillhandahållas om riskbedömningen och i synnerhet arbetets varaktighet och den ergonomiska belastningen föranleder detta.

- 4.1.4 Beroende på vilken typ av arbetsutrustning som valts på grundval av ovannämnda punkter skall lämpliga åtgärder fastställas för att minimera de risker för arbetstagarna som är förbundna med denna typ av utrustning. Om så krävs skall anordningar för skydd mot fall installeras. Dessa anordningar skall vara så utformade och ha en sådan hållfasthet att fall förhindras eller bromsas upp så att det i möjligaste mån förhindras att arbetstagarna skadas. De gemensamma anordningarna för skydd mot fall får endast upphöra vid platserna för tillträde till stege eller trappa.

- 4.1.5 När det för utförandet av ett särskilt arbete är nödvändigt att tillfälligt ta bort en gemensam anordning för skydd mot fall, skall effektiva säkerhetsåtgärder som kompenserar detta vidtas. Arbetet får inte utföras förrän dessa åtgärder har vidtagits. När detta särskilda arbete slutgiltigt eller tillfälligt har avslutats skall de gemensamma anordningarna för skydd mot fall återställas.

- 4.1.6 Tillfälligt arbete på nivåer över mark- eller golvplan får endast utföras när väderförhållandena inte innebär någon risk för arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

4.2 Särskilda bestämmelser om användning av stegar

- 4.2.1 Stegar skall placeras på ett sådant sätt att deras stabilitet under användningen säkras. Bärbara stegar skall vila på ett stadigt, hållfast och orörligt underlag av lämplig storlek så att stegpinnarna förblir i horisontellt läge. Upphängda stegar skall vara fastsatta på ett säkert sätt och, med undantag för repstegar, så att de inte kan rubbas eller komma i svängning.

- 4.2.2 Bärbara stegar skall hindras från att glida under användningen, antingen genom att den nedre eller övre delen av stegens bärande ben förankras, eller genom en anordning som förhindrar glidning eller på något annat sätt som är lika effektivt. Stegarna skall vara tillräckligt mycket högre än det plan som skall nås med hjälp av stegen, om inte andra anordningar gör det möjligt för arbetstagarna att hålla sig fast på ett säkert sätt. Stegar som är sammansatta av flera sektioner och utskjutsstegar skall användas på ett sådant sätt att det säkerställs att de olika delarna inte kan rubbas i förhållande till varandra. Hjulförsedda stegar skall säkras mot rörelser innan de används.

- 4.2.3 Stegar skall användas på ett sådant sätt att arbetstagaren hela tiden kan stå stadigt och hålla sig fast på ett säkert sätt. Särskilt får arbetstagaren inte förhindras från att hålla sig fast på ett säkert sätt om han måste bära något i handen när han befinner sig på en stege.

4.3 Särskilda bestämmelser om användning av byggnadsställningar

- 4.3.1 Om dimensioneringsberäkningen för den aktuella byggnadsställningen inte är tillgänglig eller om den inte täcker det utförande som planeras, skall en hållfasthets- och stabilitetsberäkning göras, om inte byggnadsställningen monteras enligt en allmänt erkänd standardmodell.

- 4.3.2 Beroende på den valda byggnadsställningens komplexitet skall en plan för montering, användning och demontering upprättas av en kompetent person. Denna plan kan utformas som en plan för det allmänna användningsområdet kompletterad med detaljerade, särskilda uppgifter om den aktuella byggnadsställningen.
- 4.3.3 En byggnadsställnings stödkomponenter skall förhindras från att glida, antingen genom att de förankras i stödytan, eller genom en anordning som förhindrar glidning eller på något annat sätt som är lika effektivt, och den bärande ytan skall ha tillräcklig bärkraft. Byggnadsställningen skall vara garanterat stabil. Oavsiktlig förflyttning av byggnadsställningar på hjul vid arbete på nivåer över mark- eller golvplan skall förhindras genom lämpliga anordningar.
- 4.3.4 Byggnadsställningens ställningslag skall vad avser dimensioner, form och placering vara anpassat till arbetets art och till den belastning som det kommer att utsättas för samt tillåta att arbete och förflyttning kan ske på ett säkert sätt. Byggnadsställningens ställningslag skall vara fäst på ett sådant sätt att dess delar inte rubbas vid normal användning. Inget farligt mellanrum får förekomma mellan de delar som utgör ställningslaget och de vertikala gemensamma anordningarna för skydd mot fall.
- 4.3.5 När vissa partier av en byggnadsställning inte är färdiga att användas, till exempel vid montering, nedmontering eller ändringar, skall dessa partier utmärkas med varningsskyltar i enlighet med de nationella bestämmelser genom vilka direktiv 92/58/EEG har överförts och på lämpligt sätt fysiskt avgränsas så att tillträde till det farliga området förhindras.
- 4.3.6 Byggnadsställningar får monteras, nedmonteras eller avsevärt ändras endast under en kompetent persons ledning och av arbetstagare som i enlighet med bestämmelserna i artikel 7 har fått lämplig specialutbildning för det arbete som skall utföras och de särskilda risker detta kan medföra, i synnerhet när det gäller
- a) förståelsen av planer för montering, nedmontering eller ändring av byggnadsställningen i fråga,
 - b) säkerhet vid montering, nedmontering eller ändring av byggnadsställningen i fråga,
 - c) åtgärder för att förebygga risk för fall för personer eller föremål,
 - d) säkerhetsåtgärder när väderförhållandena förändras på ett sätt som påverkar säkerheten negativt vid den berörda byggnadsställningen,
 - e) villkor beträffande tillåten belastning,
 - f) varje annan risk som det ovan nämnda arbetet med montering, nedmontering eller ändringar kan medföra.
- Den person som leder och de arbetstagare som utför sådana arbeten skall ha tillgång till den plan för montering och demontering som avses i punkt 4.3.2 och eventuella anvisningar i denna.

4.4 Särskilda bestämmelser om användning av linor för att komma åt arbetsplatsen och inta arbetsposition

Vid användning av linor för att komma åt arbetsplatsen och inta arbetsposition skall följande villkor vara uppfyllda:

- a) Systemet skall omfatta minst två separat fästade linor, den ena för tillträde, nedstigning och stöd (arbetslina) och den andra för säkerhet (säkerhetslina).
- b) Arbetstagaren skall vara utrustad med, och använda, lämplig sele och skall genom denna vara kopplad till säkerhetslinan.
- c) Arbetslinan skall vara försedd med en anordning för säker ned- och uppstigning samt med ett system för automatisk låsning, så att fall kan förhindras om användaren förlorar kontrollen över sina rörelser. Säkerhetslinan skall vara utrustad med en rörlig anordning som förhindrar fall och som följer med i arbetstagarens förflyttningar.
- d) De verktyg och annan utrustning som en arbetstagare använder skall vara säkrad vid arbetstagarens sele eller arbetssits eller på annat lämpligt sätt.
- e) Arbetet skall planeras och övervakas på ett korrekt sätt, så att arbetstagaren omedelbart kan få hjälp vid ett nödläge.
- f) De arbetstagare som berörs skall, i enlighet med bestämmelserna i artikel 7, få lämplig specialutbildning för det arbete som skall göras, särskilt i räddningsmetoder.

I undantagsfall, då användning av två linor enligt riskbedömningen skulle göra arbetet farligare, kan användning av en enda lina tillåtas om lämpliga säkerhetsåtgärder har vidtagits för att garantera säkerheten i enlighet med nationell lagstiftning och/eller praxis."
